Vrijdag 2 Augustus 1946 — DAGBLAD — 63ste Jaargang No. 4875

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.
Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog ... 1558, Postbus 80, Willemstad Redactie-adres Consciëntiesteeg 27
Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad: tel. 38.

King dringt aan op samenwerking te Parijs

Tijd gaat verloren met Procedure besprekingen.

Joods agentschap zal misschien „Zwartboek" uitgeven.

Toestand in Triëste wordt rustiger.

NEDERLANDS VOORSTEL VERWORPEN.

Het Nederlandse voorstel ter Vredesconferentie (zie aldaar) werd verworpen met 11 tegen 9 stemmen, terwijl de Verenigde Staten zich onthielden. Vóór stemden: Australië, België, Brazilië, Canada, China, Ethiopië, Griekenland, Nederland en Zuid-Afrika.

Tegen stemden: Wit-Rusland, Frankrijk, Groot Britannië, Brits-Indië, Noorwegen, Nieuw Zeeland, Polen, Tsjechoslowakije, Oekraïne, Sovjet-Rusland, Joegoslavië (Parijs, (AP) 1.8).

DE VREDESCONFERENTIE.

Joegoslavië en de Franse lijn.

Edward Kardelj, de vice-premier van Joegoslavië en de spreker van deze groep op de conferentie viel de zogenaamde Franse lijn aan op politieke, volkenkundige en economische gronden. Hij zeide, dat door deze lijn grote gedeelten van ons volk worden overgelaten aan de onderdrukking der Italianen. Het ontneemt grote stukken van Joegoslavië in Istrië. De zogenaamde Franse lijn is in volkomen tegenspraak met alle volkenkundige feiten. De delegaat herinnerde er nog aan, dat Joegoslavië alleen tegen Italië 400.000 doden verloor.

Wat de economie betreft zeide Kardelj, dat Joegoslavië geen enkele garantie krijgt, dat zij enige schadevergoeding erlangen zal voor de grote verliezen gedurende de oorlog. Joegoslavië vervolgde hij kan het niet als een rechtvaardige beslissing beschouwen, omdat zij er zelf niet in gekend werd. Joegoslavië, verre van haar wil door te drijven, zou toch gaarne tezamen met haar Geallieerden in de oorlog een billijke overeenkomst wensen te bereiken.

In antwoord op de geruchten, dat er een zachte vrede voor Italië moet komen, merkte Kardelj op, dat toegevendheid slechts mogelijk is in het kader van een rechtvaardige bestraffing. Er kan geen welwillendheid bestaan voor agressie nog voor de aanvallende naties.

De verklaring van Kardelj kwam geheel overeen met de voorgaande Joegoslavische politiek, welke het eerst bleek bij de bijeenkomst der Ministers van Buitenlandse Zaken ter zake van Triëst. Ook bleek, dat de onderhandelingen om een grondwet voor Triëst te ontwerpen practisch geen voortgang hebben ondanks het feit, dat reeds drie weken lang iedere dag tweemaal vergaderd wordt (Parijs, (AP) 1.8)

Voerde Polen oorlog?

Molotov liet de Russische letterlijke interpretatie van de procedure varen en vroeg een ruimere verklaring te geven om ook aan Polen de mogelijkheid te schenken deel te nemen aan de vonnisvelling over Hongarije. Formeel heeft er geen staat van oorlog tussen beide landen bestaan. Byrnes steunde Evatts standpunt van de dag tevoren, dat elke afvaardiging vertegenwoordigd zou kunnen zijn in elke commissie, zodat er geen specifieke uitzonderingsclausule voor Polen behoefde te worden gemaakt. De Polen zelf zeggen, lat de Hongaren hun land hebben geïnvadeerd. Evatt zeide dat er wel meer landen zijn geweest die niet formeel in oorlog zijn geweest met een der satellietlanden, zodat als Polens verzoek werd ingewilligd om ook het vredesverdrag mee te ondertekenen, er nog wel meer landen aanspraken zouden willen doen gelden.

Na lange debatten trok Polen zijn motie in en zeide dat het in elk geval bewezen had in oorlog geweest te zijn met Hongarije.

King wijst op samenwerking.

King gaf te kennen een zwaar hoofd te hebben in de agenda van de conferentie, omdat men nu al twee dagen alleen over de procedure praat. Uiterste samenwerking is nodig, aldus King, om gereed te zijn voor 23 September, wanneer de Algemene Vergadering der Verenigde Naties in New York zal samentreden. Canada stelde daarom voor verschillende commissies parallel te laten vergaderen en een regeling te treffen, dat toch alles door de Ministers van Buitenlandse Zaken kan worden gezien. Canada kreeg de steun van Groot-Brittannië, Australië, Nieuw Zeeland, Zuid-Afrika. Byrnes deed een soortgelijk voorstel (Parijs, (AP) 2.8).

Grote en Kleine landen.

H. R. Mason (Nieuw Zeeland) kwam ook op voor de rechten der kleine tegenover de grote landen. Hij zeide dat de oorlog niet gevochten werd om een van de overwinnaars sterker te maken. Territoriale wijzigingen moeten wij niet dan in geval van uiterste noodzaak en van doorslaande bewijzen doorvoeren. Hij wilde het voorzitterschap van de Vredesconferentie geven aan Frankrijk als gastheer-land en het niet laten rouleren langs de Grote Vier. Masons voorstel vond onmiddellijk aanhang van Brazilië en Nederland, maar Visjinski was ertegen omdat het roulerende voorzitterschap reeds in San Francisco was toegepast.

Mason merkte op dat wanneer het voorzitterschap aan het gastheer-land wordt gegeven, alle in gelijke verhouding zullen komen te staan. Fontoura van Brazilië wees erop, dat één voorzitter een soepeler gang van zaken meebrengt dan een roulerend voorzitterschap, nog vermeerderd met een voortdurend interpretren van reglementen.

Behalve Neven Fontoura van Brazilië sprak ook Freitas Valle, de Braziliaanse ambassadeur in Londen, voor een permanent voorzitterschap en hij haalde Wilson te Versailles en Stettinius te San Francisco erbij aan als voorbeelden.

MacNeil (Engeland) vroeg om nu toch eens op te schieten met het werk en achterdocht en vooroordelen terzijde te stellen (Parijs, (AP) 2.8).

DE PALESTIJNSE QUAESTIE.

De Britse regering verklaarde als haar doel Palestina een zelfbestuur te geven zowel voor de Joden als de Arabieren gelijkelijk, maar zij waarschuwde ervoor, dat deze status slechts op vreedzame wijze kan bereikt worden en dat dit niet kan gebeuren door terreur en geweld. Sprekende namens het cabinet, terwijl Engeland in afwachting is van de beslissing der Verenigde Staten van Noord-Amerika om Palestina te verdelen in Arabische, Joodse en neutrale provincies, verklaarde Sir Stafford Cripps in het Lagerhuis ons enigste en laatste doel moet zijn verkrijging van zelfbestuur voor de twee volken van Palestina. Maar hij voegde er tijdens de twee dagen lange debatten over de toekomst van het Heilig Land aan toe, dat de Britse regering zich volgens opdracht van de Verenigde Volken beschouwt als het verantwoordelijk gezag, dat vast besloten is de toekomst van Palestina niet te laten leiden door terreur en geweld.

Cripps zeide, dat de Britse regering het niet voor mogelijk houdt, dat in de huidige situatie de Joden en Arabieren tezamen kunnen gebracht worden in een enkele regering. Aan de anderen kant zou een volledige verdeling weer te veel en te plotseling zijn. Het beste, dat wij doen kunnen in volle oprechtheid ten opzichte van Arabieren en Joden gelijkelijk is te trachten en er in te voorzien, dat een grote mate van zelfbestuur binnen een beperkt gebied — in zover de grootte van het gebied dit toelaat — tot stand komt (Londen, (AP) 1.8)

DE MOHAMMEDAANSE WERELD EN PALESTINA.

Sjeik Hassan El Bana, de leider van de Mohammedaanse Broederschapsgemeenschap verklaarde, dat de Mohammedanen aller landen met inbegrip van die van Indië gaarne bereid zijn om als vrijwilligers mede te doen ter redding van Palestina. Hij voegde er aan toe, dat in Palestina automatisch een Arabisch leger tot stand zal komen. De Arabieren zullen echter niet de eersten zijn, die met geweld zullen beginnen (Alexandrië, (AP) 1.8).

JODEN ACHTERDOCHTIG.

De Britten ervan beschuldigd dat ze te veel naar de Arabische kant zwaaien, bezien de Joden de Britse voorstellen omtrent een zone-indeling met enige achterdocht.

Afzien van mandaat?

Men kan geen officiële bevestiging krijgen omtrent een bewering als zou Churchill gisteren in het Lagerhuis gezegd hebben dat Groot-Brittannië zijn mandaat over Palestina wil overdragen aan de Verenigde Naties en zijn troepen wil terugtrekken, mochten de Verenigde Naties Palestina ook niet willen hebben.

Zwartboek?

Een zegsman van het Joodse Agentschap verklaarde, dat er een antwoord verwacht kan worden op de Britse beschuldiging dat het Joodse Agentschap medeplichtig zou zijn aan de daden van geweld. Of het Joodse Agentschap tegen het Britse Witboek een Zwartboek zal gaan uitgeven, is nog niet bekend; het is een der punten van bespreking (Parijs, (AP) 2.8).

PALESTINA-COMITÉ VOOR VENEZUELA.

Te Caracas is uit vertegenwoordigers van de Joodse gemeenten aldaar een Palestina-Comité gevormd, dat zich ten doel stelt de rechten van het Joodse volk op Palestina met alle wettige middelen te verdedigen. Gelden zijn bijeengebracht om op grootse schaal propaganda te voeren en de ontrechte Joodse bevolking van Palestina krachtig te steunen. (Persdienst Palestina-Comité).

JOODSE HANDELAREN WORDEN UITGEZET.

Mevrouw Rosa Ginsberg, een advocate, zeide dat vele Joodse handelaren, banken, winkeliers en advocaten in het centrum van Jeruzalem aanzegging kregen hun huizen te verlaten. J. H. Pollack, de commissaris tekende de uitzettingsbevelen in het belang van de openbare veiligheid en de handhaving van de orde. De Engels-Palestijnse Bank, die in handen der Joden is, kreeg ook een uitzettingsbevel (Jeruzalem, (AP) 1.8).

CHINESE COMMUNISTEN EN NOORDAMERIKANEN VOCHTEN.

Chinese communisten erkennen, dat soldaten van het achtste communistische leger Maandag jl. gevochten hebben met Noordamerikaanse mariniers ten Zuid-Oosten van Peiping. Zij ontkennen echter, dat de mariniers in een hinderlaag gelegd werden, doch dat zij integendeel de aanvallers waren. Het commando van het corps mariniers deelt mede, dat drie mariniers gedood en twaalf gewond werden toen een motorconvooi der mariniers door driehonderd Chinezen in een hinderlaag gelokt werden op een der grote hoofdwegen.

Het officiële 'Nieuw China Nieuws Agentschap' en de officiële communistische radio van Yenan gaven een verslag van de strijd en zeiden, dat ongeveer 60 mariniers en 40 nationale regeringssoldaten op Maandagmorgen een sluipaanval deden op de communistische stellingen nabij het dorp Anping.

Aan beide kanten werden verliezen geleden, toen de troepen van het achtste leger gedwongen werden tegenstand te bieden. Tegen de namiddag kwamen Noordamerikaanse versterkingen aangerukt van Tientsin. Om verergering van de strijd te voorkomen trokken de troepen van het achtste leger zich terug (Peiping, (AP) 1.8).

CHURCHILL CRITISEERT.

Churchill opende wederom critiek op de terugtrekking der Britse troepen uit Egypte. Hij zeide, dat als de troepen uit Egypte worden teruggetrokken, men zal zeggen dat zij om strategische redenen in Palestina blijven. Zijn wij op Palestina aangewezen voor de verdediging van het Suez-kanaal, dan zal de Noordamerikaanse hulp misschien niet zo gaarne meer worden verleend (Londen, (AP) 2.8).

FRANS—SIAMEES GRENSGESCHIL NAAR DEN HAAG.

Te Parijs deelde een zegsman der regering mede, dat Frankrijk via de regering der Verenigde Staten zijn grensgeschil met Siam voor het Internationale Hof van Justitie te 's-Gravenhage wil brengen, doch nog geen antwoord heeft ontvangen uit Bangkok. Volgens het voorstel zouden de Siamese autoriteiten de betwiste gebieden verlaten, hangende een oplossing. Plaatselijke figuren zouden zolang optreden onder oppertoezicht van een derde mogendheid, vermoedelijk de Verenigde Staten. Siams poging de Veiligheidsraad erover te laten beslissen zou hiermede moeten worden ondervangen (Parijs, (AP) 2.8).

TRYGVE LIE SCHRIJFT RAPPORT.

Trygve Lie heeft een rapport geschreven over wat de Verenigde Naties sedert Maart jl. hebben gedaan. In September zal het der Algemene Vergadering worden aangeboden. Lie erkent dat verschillende gevaren dreigen en dringt er op aan, dat de verschillende landen hun krachten samenspannen om de vrede te vestigen. Wederzijds wantrouwen bedreigt de vrede in het midden van de organisatie. De machinerie van de Verenigde Naties is niet sterker dan die van de gezamenlijke wil der landen, die er lid van zijn.

Het secretariaat van de Verenigde Naties telt thans 1200 man personeel, waarvan iets minder dan de helft wordt betaald.

Het rapport is aan alle 51 leden van de Verenigde Naties toegezonden (New Yodk, (AP) 2.8).

TRUMANS' WENS.

Truman zeide, dat hij het prettig zou vinden naar Puerto Rico te gaan om de inhuldiging van Jezus Pinero als gouverneur bij te wonen. Truman drukte er echter zijn twijfel over uit of hij wel een kans zou krijgen om tegen die tijd naar Puerto Rico te kunnen komen. Dit alles verklaarde hij tijdens een persconferentie en hij voegde er nog aan toe, dat hij al heel lang de wens had om Puerto Rico eens te bezoeken (Washington, (AP) 1.8).

PRESIDENT BETANCOURT OP REIS.

De 23ste reisde de heer Romulo Betancourt, President van de Revolutionaire Regering van Venezuela naar Mexico. Mede reisden verschillend politiek, diplomatiek en handels-personeel, als ook vertegenwoordigers van alle dagbladen van Caracas. Dit Venezolaans gezelschap ging per Constellation vliegtuig van 82 personen naar Mexico ter bijwoning van de inauguratie van een groot standbeeld van den Bevrijder, Simon Bolivar. De Mexicaanse Regering benoemde den heer Betancourt tot eregast en maakte een passend verblijf in orde voor de hoge bezoekers.

GROOT-COLUMBIAANSE LUCHTVLOOT.

„El Nacional" (Caracas) bericht, dat men reeds een aanvang heeft gemaakt ter verwezenlijking van een Groot-Columbiaans Luchtnet-project; volgens dit blad zijn de begininstallaties zeer grootse opgezet, bijvoorbeeld enige „Constellations" met capaciteit voor 80 of meer passagiers. Men beweert, dat deze onderneming een maatschappelijk kapitaal van 25.000.000 dollars zal hebben.

DE VENEZOLAANSE BEGROTING.

De Caracaanse bladen berichten met grote letters, dat de begroting voor het fiscaal jaar is aangenomen. De begroting treedt op 1 Augustus van dit jaar in werking en eindigt de 31ste Juli 1947. Het totaal in deze begroting bereikt de belangrijke som van Bs. 776.109.497 en bevat verschillende posten, die de vorige Regeringen hadden vergeten aan te brengen.

het nieuws van vandaag

Brandpunt van het nieuws van vandaag is het Midden-Oosten. Zoals men weet wil Engeland zijn toepen uit Egypte — dat sedert 1922 in naam onafhankelijk is, doch waar de Engelse invloed nog steeds erg groot is — terugtrekken. Doet het dit, dan verliest het natuurlijk een groot deel van zijn macht op het Suez-kanaal, kortste verbindingsweg naar Brits-Indië en het Verre Oosten. Maar Churchill merkte terecht op, dat het dan tevens het odium op zich laadt, dat de troepen in Palestina kennelijk om een strategisch doel gehandhaafd blijven.

Palestina, waar sedert eeuwen Arabieren en Joden beiden rechten doen gelden, begint voor Engeland een moeilijk parket te worden. De Arabieren vormen de meerderheid, maar hebben eeuwenlang hun land door absenteisme van de rijkeren verwaarloosd. De Joden hebben van Palestina een welvarend land gemaakt. De Arabische wereld wenst geen afstand te doen van Palestina, dat midden in een Arabische wereld ligt sedert dit woestijnvolk in de achtste eeuw uit het Zuiden van Arabië successievelijk heel het Midden-Oosten en Noord-Afrika veroverde. De Joden wensen geen afstand te doen van het land, dat hun bij goddelijke beschikking werd verleend. Engelands imperiale liquidatie, onder het labourregiem aan de gang, zal wellicht in Palestina definitief worden, als Churchills voorstel erdoor komt en Palestina aan de Verenigde Naties wordt overgedragen.

Een oud-Nederlander, James de Wilde uit Haarlem, maar thans in de Verenigde Staten, stelde indertijd in The Shadow of the Sword reeds voor om alle mandatair en koloniaal gebied aan die organisatie over te dragen. Inmiddels blijven de moeilijkheden in Palestina voortduren en zal het Joodse Agentschap dat door het Britse Witboek van gewelddaden werd beschuldigd, wellicht met een Zwartboek komen, waarin de Britten van een pro-Arabische houding worden beticht.

Achter Prikkeldraad het vraagstuk der Politieke Gedetineerden.

door

F. J. DE FRAITURE.

Vught! Bij het horen alleen al van de naam van dit rustige Brabantse plaatsje gaat nu nog een rilling van afgrijzen door iederen Nederlander. De Duitsers, die er tijdens de bezetting hun beruchte concentratiekamp maakten, waar duizenden en nog eens duizenden goede vaderlanders leden en vochten voor hun leven, dat onnoemlijk velen erbij inschoten, hebben daarvoor gezorgd.

Thans bestaat het kamp-Vught nog en het doet volop dienst ook, maar nu als bewaringskamp voor politieke gedetineerden. Daar waar de grond in de meest letterlijke zin gedrenkt is met bloed en tranen van mannen en vrouwen, die hun plicht deden tegenover het vaderland, wordt nu nog gezucht, vloeien nog tranen, ditmaal echter van spijt, in veel gevallen misschien van berouw, in andere gevallen zeker ook van verbeten woede, onmacht en haat. Doch bloed vloeit er niet meer; op de appèlplaats, waar eens voor het front der gevangenen SS-beulen weerloze slachtoffers ranselden, geuren nu bloemen rond een kleine vijver met klaterende fontein. En in de frisse kampkerk, toegewijd aan Christus Koning, bidden nu door de dag gedetineerden de Kruisweg, die door één hunner is geschilderd. Anderen van de 5500 huidige kampbewoners hebben de kerk gebouwd van straatstenen, gebroken uit de wegen, die onder Duitse dwangarbeid waren aangelegd; weer anderen richtten het altaar op en smeedden de kandelaars, terwijl één uit hout een levensgroot kruisbeeld sneed.

Er wordt ook nu gewerkt in kamp-Vught, maar het is geen dwangarbeid. Naar gelang zijn aanleg en kunnen krijgt men zijn bezigheden: speelgoed maken of kunstledematen of onderdelen van mijnwagens; er is een pottenbakkerij en er zijn letterkundigen en schilders, die hunner waardig werk doen; een b.v. voltooide kortgeleden de vertaling van een recent werk van Jacques Maritain.

Maar met dit al konden de arbeid en de gaven van honderden, ja duizenden dezer mensen, wier verpleging nu de verarmde Staat der Nederlanden millioenen kost, heel wat beter tot hun recht komen en meer ten goede komen aan de wederopbouw van het vaderland dan nu en daarmee zouden deze mensen een heel wat productiever en doelmatiger bijdrage leveren om te helpen goedmaken wat mede door hun medewerking in ons land werd vernietigd.

Doch dat is het niet alleen wat ons volk in stijgende mate bezig houdt. Het is vooral ook de vraag of het nog langer verantwoord is, dat een groot deel van de nu nog circa 70.000 politieke gevangenen al meer dan een jaar wordt vastgehouden voor de betrekkelijke geringe vergrijpen van den kleinen man, die N.S.K.K.-chauffeur werd, omdat hij dan vijftien gulden méér kon verdienen of den groentekoopman, die N.S.B.-er werd, omdat hij dan een Duitse kazerne kon voorzien. Het is niet de bedoeling van den volkswil, dat zonder meer alle kamppoorten wagenwijd worden opengezet, maar wel, dat de eenvoudigen van geest, de brood-N.S.B.-ertjes en anderen, die met dat jaar gedwongen verblijf achter prikkeldraad reeds ruimschoots geboet hebben voor hun fout, vergissing, misrekening of domheid, niet langer behoeven te wachten op een slechts zeer langzaam voortschrijdende berechting, maar — zo nodig in afwachting daarvan — worden vrijgelaten om in de maatschappij een eerlijke kans te krijgen weer wat goed te maken.

De mededeling van Minister-President Dr. Louis J. M. Beel in de Tweede Kamer, dat hij voornemens is ongeveer 50.000 gedetineerden te ontslaan, is dan ook in brede lagen van ons volk met instemming begroet.

Wanneer deze mensen nog langer zonder berechting worden vastgehouden kweekt men nihilisten, zeide een van de kampaalmoezeniers tegen journalisten, die — waartoe vanwege de Regering in de gelegenheid gesteld — een vierdaagse excursie maakten langs verschillende bewakingskampen. En een andere aalmoezenier zeide: Nu is driekwart der gedetineerden rijp om vrijgelaten te worden; laat men oppassen dat ze wachten tot het rottingsproces begonnen is. En de aalmoezeniers zijn de mannen bij uitstek, die het weten kunnen.

De gedetineerden zelf kunnen zich nog maar moeilijk voorstellen, dat een vrijlating op grote schaal in het vooruitzicht is. Maar voor het geval het zover komt, dan vertrouwen zij er op, dat het Nederlandse volk hen een eerlijke kans zal geven. Ongetwijfeld ligt hier, behalve voor de kerkgenootschappen, ook voor vakverenigingen en jeugdorganisaties een mooi arbeidsveld. Want zou het niet gelukken deze mensen weer een plaats in de maatschappij te geven, dan zullen zij zich geheel gaan gevoelen als uitgestotenen en dit zou een direct gevaar voor onze samenleving betekenen.

NIEUWS VAN OVERAL.

— De bedienden van de Syrische banken in Beyrout gingen in staking, waardoor alle transacties werden stopgelegd.

— Robert Jackson, de mederechter in het proces te Neurenberg wordt heden te Washington terugverwacht. Tuman zeide, dat hij verwachtte, dat Jackson zijn ambtsbezigheden in het Opperste Gerechtshof der Verenigde Staten van Noord-Amerika dan weer zou hervatten.

— Het commissariaat van Buitenlandse Zaken te Moskou maakte bekend, dat het het voorstel van de Verenigde Staten van Noord-Amerika ter vorming van een commissie door Rusland, Noord-Amerika en Engeland gezamenlijk om het economisch herstel van Hongarije te bestuderen, verworpen heeft.

In een verklaring in de 'Izvestia' zegt het commissariaat, dat het van mening is, dat de Hongaarse regering dit beter zelf kan doen. Het erkent de ontvangst der notas hieromtrent op 2 Maart en 22 Juli.

— Zeven personen werden gedood toen een viermotorig vliegtuig te pletter vloog in San Diego, Californië.

— Giuseppe Saragat, president van de Italiaanse constituante zond een telegram naar de Braziliaanse Kamer van Afgevaardigden om dank te betuigen voor de Latijns-Amerikaanse steun ter verkrijging van rechtvaardige en eervolle vredesvoorwaarden voor Italië.

CURAÇAO

HYGIËNISCHE DIENST ACTIEF.

Naar aanleiding van onze klacht over de stank in de Conscientiesteeg willen wij nogmaals de aandacht van het publiek vragen om toch vooral geen vuil en afval op straat te storten en de roosters niet vol te stoppen met feacaliën.

Een goede hygiëne te krijgen op Curaçao hangt voor een groot gedeelte van het publiek zelf af. De Hygiënische Dienst is de laatste tijd zeer actief en vele verbeteringen vallen reeds te constateren, maar blijvende verbeteringen zijn slechts mogelijk als de mensen zelf medewerken. Gooit geen vuiligheid op straat. Laat uw rommel naar de vuilnisbeit brengen en duwt het niet in hoeken van steegjes.

GROTE AANRIJDING.

Bij de gasolinepomp van Galmeyer had gisteren een grote aanrijding plaats, waarbij een D-wagen in botsing kwam met een particuliere auto. De particuliere auto werd practisch geheel vernield. De aanrijding schijnt te wijten te zijn aan onoplettendheid.

PLOTSELINGE DOOD.

Gistermorgen omstreeks 9.15 uur reed J.Z. in een autobus van Jandoret naar Bullenbaai om daar zoals gewoonlijk zijn dagelijkse arbeid te beginnen. Nauwelijks op Bullenbaai aangekomen zakte hij neer en stierf hij.

De dokter kon slechts de dood constateren. Ook de recherche was aanwezig. Naar verluidt zou de dood veroorzaakt zijn door hartverlamming.

In de namiddag werd het stoffelijk overschot van den overledene, die de leeftijd van 33 jaar bereikte, onder grote belangstelling te Jandoret begraven.

POLITIEMANNEN VERGADEREN.

In het R.K. Militair Tehuis werd een bijeenkomst gehouden door de katholieken van de afdeling politiemannen, die met de „Boissevain" naar Curaçao zijn gekomen.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

Curaçao — Aruba.

31 Juli: Gaynor Langsder, Jose Leonardo, Sylvanio Sambre.

Aruba — Curaçao.

31 Juli: B. Abrams, Isaac en Meta A. Rustveld; Godwin J. Noel, Carmen Sturgean, Charles Gonzalvez, Maria Werneta, Aida F. J. Baptiste, Charles Debrot, M. van Maarten Kraaienveld, John F. H. Simmons, Hans Muller, Kapt. Theofilus A. J. van Erp.

Ciudad Trujillo — Aruba.

31 Juli: Consuelo Espaillat, Carmen B. Alvarado, Dora Rojas, Gilma M. Diaz, Lidia J. Torres, Eusebia Cabrera, Isabel Batista, Ana Delia Perez, Clara de la R. Frias, Mercedes O. Felipe, G. Nardini, M. Latorre Salas.

Curaçao — La Guayra.

31 Juli: Peter Mc Gregor Roy.

La Guayra — Curaçao.

31 Juli: Matilde N. Cedeño, Olimpia Tauta.

Maracaibo — Curaçao.

31 Juli: Clarence Harem Freeman, Charles David en Dorothy May Orchard; William Frederick Mackie, John Montgomery Mair, Robert Terwiel.

Curaçao — Port of Spain.

31 Juli: Jan Dufour, Quilherme A. da Silva.

Op roorreis naar St. Lucia: Richardson George Alexander.

Curaçao — Trinidad.

1 Augustus: Egerton Austin, Thamatmal Tickamdas.

Op doorreis naar Paramaribo: Gertruus H. en Fernand L. de Rooy; Andre Jacques Balinga, Louis F. Arron, Albert M. van Eyck, Antonie Lodewijk Becker, Sewraam Rambaran Mishre, Joseph Ho A Sjoe, Frederik Lim A Po.

NAAR NEDERLAND.

Met het KLM-vliegtuig van 4 Augustus vertrekken naar Amsterdam de volgende passagiers: Jacobus Swart, Petronella Swart—Smit, Emma Catrina Swart, Barly Petronella Swart, Jacobus Rijnder Swart, Frederik Menso ter Borg, Geertruida ter Borg—Boelma, Matheus Albert ter Borg, Patrcia Irene ter Borg, Robert Frederik ter Borg, Baars, Alphonsus Louis Joseph Henri Sommeling, Elisabeth Anthonettha Sommeling—Tromp, Anthonettha Sommeling, Anna Dina de Wijn—de Groot, Gerard Johannes Willem de Wijn, Ernst de Wijn, Aalt Cornelis de Wijn, Johannes Gerardus Cornelis de Man, Barbara Molenaar—Vogel, Jan Molenaar Steven Muller, Marinus Cornelis Hessels, Jacoba Hessels—Kooyman, Jacoba Buist—ter Burg, Pieter Johannes Buist.

AFSCHEID TIENDE KLAS MULO ZUSTERSCHOOL PIETERMAAI.

In een gezellige intieme bijeenkomst in het toneelzaaltje van de Zustersschool van Pietermaai werd het afscheid gevierd van de zeven leerlingen der tiende klas, die allen slaagden bij de onlangs gehouden examens. Eén voor één brachten de verschillende Muloklassen, van de eerste tot en met de negende, een nummertje ten tonele. Het programma was zeer bezet, maar alles verliep vlot en correct. De stemming was zeer geanimeerd, zowel bij de speelsters als bij het toeschouwend en luisterend publiek. Er werd smakelijk gelachen, er werd uitbundig geapplaudiseerd, bij een ernstig stuk stond de ontroering geschreven op aller gezichten. De nog niet afgestudeerden hebben al deze verschillende nummers met liefde ingestudeerd en voorgedragen voor haar scheidende mede-scholieren, die met een hart vol goede herinneringen het leven zijn ingetrokken. Mogen de wijze lessen op deze school ontvangen, haar geleiden op haar levensweg — zo sprak Pasoor van Looy in zijn afscheidsspeech, waarin hij tevens dank bracht aan de zusters en onderwijzeressen, voor haar groot en belangrijk werk, dat zij hier dag aan dag verrichten.

Pietermaai mag zich gelukkig prijzen met het bezit van deze school!

GOUVERNEUR KASTEEL OP ARUBA.

Lloyd Smith onderscheiden.

Gistermogen vertrok Zijne Excellentie de Gouverneur voor een ambtelijk bezoek naar Aruba, vergezeld door Mevrouw Kasteel, Frans en Karel Kasteel, Kapitein Van de Laarschot en den Heer E. A. Winters.

Het gezelschap werd uitgeleide gedaan op Hato door den Procureur-Generaal Dr. Süthoff, den Heer Corver en Overste Suermondt. Verder waren nog aanwezig de heer Bouman, hoofdvertegenwoordiger van de KLM, en Kapitein Van Oort.

Nadat Zijne Excellentie de erewacht geïnspecteerd had, die opgesteld stond onder leiding van Luitenant Beaujon, vertrok het gezelschap en arriveerde een half uur later op Aruba.

Dr. Kasteel werd verwelkomd door den Gezaghebber Kwartsz, E. Arends, lid van de Raad van Bestuur en de Statenleden V. E. Henriquez, H. Eman, den landraad A. E. Wever, den Havenmeester Van der Linden, Rechter Klokker, Luitenant Fraay, commandant van de troepen op Aruba, en Adjudant Brons van de Politietroepen. De erewacht onder commando van F. C. Lejuez werd door den Landvoogd geïnspecteerd, waarna het gezelschap naar het Gouvernementshuis vertrok.

Bijzondere plechtigheid vond plaats om half elf in het huis van den gezaghebber, waar de huldiging van den directeur van de Lago, Lloyd Smith, die binnenkort Aruba verlaat, plaats had. Dr. Kasteel reikte aan den Heer Lloyd Smith het ereteken, commandeur in de orde van Oranje Nassau uit. In de aanwezigheid van Mevrouw Kasteel en Mevrouw Smith, den Heer Kwartsz, den Directeur Brown, en de assistenten O. Mingus, J. Whitley, B. Teagle, Dr. L. Farrell, W. Miller, bedrijfsleider van de Lago Shipping, den heer Woordword, Vice-consul Palmer, Ir. J. Noorduyn, den Heer Korthals, directeur van de CSM, Dr. J. E. Arends, lid van de Rad van Bestuur, de Statenleden J. H. A. Eman, V. E. Henriquez, Rechter en Mevrouw Klokke, H. A. Hessling, secretaris van den heer Kwatsz, Kapitein Emille van de Laarschot en den Heer E. A. Winters, nam de Gouverneur het woord.

Zijne Excellentie hield een indrukwekkende rede, waarin Zij uitzonderlijk de diensten die de heer Smith aan de gemeenschap van Aruba en het gehele gebiedsdeel had verleend, belichtte.

Nadat de Gouverneur het ereteken van commandeur in de Orde van Oranje Nassau aan den heer Smith had uitgereikt, sprak deze ontroerd zijn dank uit.

Ir. Noorduyn dankte den Gouverneur voor de gelegenheid hier te kunnen wijzen op de prettige, vruchtbare samenwerking tussen de Shell en de Lago, en bood een Delfts blauw Wandbord aan.

Mevrouw Smith sprak vol gevoel haar dank uit. Na afloop van deze bijzondere plechtigheid werd ten huize van den Gezaghebber van Aruba het middagmaal gebruikt door genodigden.

NIEUWS VAN OVERAL

AANVAL OP KONINKLIJK HUIS.

Het linkse socialistische blad (naam was niet genoemd — red.) deed een aanval op het Britse koninklijke huis, „dat extreme en ouderwetse symbool van de klasse", hetwelk vergeleken werd met het Italiaanse koninklijke huis dat kortelings in Italingschap ging. Het blad noemt het Huis van Windsor bij zijn oude naam Huis van Hannover en zegt dat alleen George III een belangrijke politieke rol speelde door eerst Amerika te verliezen en toen krankzinnig te worden. Het koningschap, aldus het blad, heeft het klaar gespeeld de deugden van Victoria, de ondeugden van Eduard VII de troonsafstand van Eduard VIII en verder nog George V en den tegenwoordigen George te overl...en (Londen, (AP) 1.8).

EISENHOWER NAAR BRAZILIË.

Dwight Eisenhower is per vliegtuig naar Brazilië vertrokken. Hij hoopt er Zondag aan te komen. Mevrouw Eisenhower en ambtenaren van het departement van oorlog reizen mede (Washington, (AP) 1.8).

Generaal Ike Eisenhower vergezeld van zijn echtgenote en een groep legerautoriteiten vertrokken van Washington per vliegtuig om een tocht van 19 dagen te maken naar de Latijns Amerikaanse landen. De Braziliaanse ambassadeur Carlos Martins en verschillende Braziliaanse autoriteiten kwamen van den generaal afscheid nemen op het vliegveld.

Ambassadeur Martins verklaarde, dat het hem speet niet met Eisenhower mede te kunnen, maar hij werd weerhouden door zijn diplomatieke zaken. Eisenhower zeide, dat hij het buitengewoon aardig vond een bezoek te kunnen brengen aan Brazilië en Mexico en dat hij er veel van verwachtte.

Ook een Mexicaanse missie was ten afscheid op het vliegveld aanwezig (Washington, (AP) 1.8).

MASSALE BIJEENKOMSTEN TE CARACAS.

De berichten omtrent de jongste gebeurtenissen in Palestina hebben in de boezem van de Joodse gemeenschap in Venezuela hevige reacties veroorzaakt. Te Caracas, Valencia en Maracaibo werden speciale vergaderingen gehouden om de toestand te bespreken.

Vooral te Caracas was de belangstelling voor deze bijeenkomsten enorm. Vertegenwoordigers van alle daar gevestigde Israëlietische gemeenten, waartoe ook behoort de belangrijke Sefardische groep, waren van te voren in comité bijeen gekomen om tot grotere actie te kunnen overgaan. Achtereenvolgens werden daarop drie massale vergaderingen gehouden, waarin de leiders der Joodse gemeenten het woord voerden.

Resoluties werden aangenomen, waarin de Britse politiek in Palestina scherp wordt afgekeurd en als enige oorzaak wordt genoemd voor de tragische gebeurtenissen, welke in dat land de laatste tijd hebben plaatsgehad. Telegrammen van protest tegen de Britse terreur en provocaties in Palentina werden gezonden aan premier Atlee. (Persdienst Palestina-Comité).

SINT ANTONIUS VAN PADUA KERKLERAAR.

Zoals men weet heeft onze roemrijk regerende Paus Pius XII de 16e Januari jl. aan Sint Antonius van Padua, den populairen volksheilige de officiële titel verleend van Kerkleraar. Het is ook wel bekend, dat deze titel van Kerkleraar enkel gegeven wordt aan die kerkelijke schrijvers, die uitblonken door heiligheid en geleerdheid en uitdrukkelijk door de Kerk erkend worden. Het toekennen van die nieuwe glorietitel aan Sint Antonius van Padua bracht eigenaardige moeilijkheden mede.

De heilige wonderdoener, dien de meesten vereren als Sint Antonius van Padua, wordt al door de Portugezen voor zich opgeëist, als Sint Antonius van Lissabon, naar de stad waar hij geboren was! Om beiden tevreden te stellen, begint daarom ook de text van de pauselijke breve met de dubbele juichende aanhef: Exulta, Lusitania felix; o felix Padua, gaude...... Verheug u, gelukkig Portugal; o gelukkig Padua, verblijd u. Op aandringen van den Portugesen gezant bij de Heilige Stoel werd een in alles nauwkeurig gelijkende copie van de officiële breve gemaakt en voor Portugal bestemd. En Zijne Heiligheid had de goedheid ook deze te ondertekenen.

Op die manier werden door een voorzichtige „diplomatie" alle moeilijkheden vermeden. Maar voor de diplomatiek zullen de moeilijkheden pas beginnen enige eeuwen later, wanneer enkele bijzonderheden vergeten zullen zijn en de geleerden, die zich met deze tak van wetenschap bezig houden, de vraag onder de ogen en onder de loupe zullen nemen, welke toch van al deze door Paus Pius XII authentiek ondertekende diplomen het originele is.

Een kleine herhaling dus van de studie, die onlangs Mgr. Angelo Mercati gewijd heeft aan de hereningingsacten tussen Oosterse en Westerse kerken van 9 Juni 1439 te Florentië ondertekend, en waarvan alleen het Vaticaans archief al vijf of zes exemplaren bezit.

VATICAAN ERKENT VERDELING VAN POLEN NIET.

Het „Annuario Pontificio" van 1946, dat enkele weken geleden verschenen is, bevat talrijke gegevens betreffende de veranderingen der hogere geestelijkheid gedurende de oorlog.

Volgens dit officiële Vaticaanse jaarboek behoren de diocesen ten Oosten van de Curzonlijn nog steeds tot Polen.

Het is dus duidelijk dat het Vaticaan de Russische verdeling van Polen, waardoor bijna zes millioen katholieken aan het atheïsme worden overgeleverd, niet erkent.

12 MAN TERECHTGESTELD.

Twaalf man zijn in Moskou opgehangen. Tijd noch plaats werd bekend gemaakt (Moskou, (AP) 2.8).

SPOEDIGE VERKIEZINGEN BELOOFD.

De Britse en Amerikaanse nota's aan de Roemeense regering, waarin geprotesteerd werd tegen het falen van Roemenië in de uitvoering van de overeenkomst van Moskou, werden in de Boekarester pers Vrijdag gepubliceerd — 12 dagen nadat zij waren ingediend.

De antwoorden der Roemeense regering, die eveneens gepubliceerd werden, maakten van deze protesten weinig drukte en wezen ze op alle punten af. De Roemeense regering heeft echter aan de Verenigde Staten laten weten, dat het verlangend is nationale verkiezingen te houden, waarvoor een concept-kieswet reeds gereed ligt.

ONS KONINKRIJK

NEDERLANDS TAAK TE PARIJS BEPERKT.

Nederlands taak ter vredesconferentie van Parijs zal zeer beperkt zijn, zo verneemt het ANP te bevoegder plaatse. Het probleem-Duitsland immers, waarbij Nederland het meest belang heeft, komt niet ter sprake. Aan de orde komt slechts het opstellen van een advies aan de Grote Vier over de ontwerp-vredesverdragen met de vijf As-satellieten Finland, Roemenië, Bulgarije, Hongarije en Italië. Alleen met het laatste land is Nederland in oorlog geweest, met de andere landen waren slechts de diplomatieke betrekkingen verbroken of onderbroken. Nederland zal voorlopig volstaan met deelneming aan de besprekingen over Italië.

NIEUWE SCHEPEN HOLLAND — AMERIKA LIJN

De directie van de Holland-Amerika Lijn heeft ter vervanging van tijdens de oorlog verloren gegane tonnage, aan de werf Harland en Wolff Ltd, te Belfast opdracht gegeven voor de bouw van twee turbine vrachtschepen van ca. 10.5000 ton. De beide schepen, die van hetzelfde type als de motorvrachtschepen „Sommelsdijk" en „Sloterdijk" zullen zijn, worden genaamd „Soestdijk" en „Schiedijk".

GEMEENTERAADS-VERKIEZINGEN.

Den Haag Katholiek.

Uit Den Haag werden de resultaten gezonden van de gemeenteraadsverkiezingen, in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. In Amsterdam bereikten de communisten 32 percent of totaal vijftien zetels. Partij van de Arbeid, 31 percent, vijftien zetels, Katholieken 18 percent, acht zetels.

De uitslag van Den Haag luidt veertien Katholieken, elf communisten, zeven Partij van de Arbeid (Aneta).

VAN MEEGEREN DEED ONHANDIG.

In een vraaggesprek naar aanleiding van zijn faillissement heeft de Vermeer-schilder Han van Meegeren o.a. verteld, dat hij zelf niet bijster tevreden is met zijn Christus als jongeling in de Tempel, welk doek hij maakte om het bewijs te leveren, dat hij de schilder der onechte Vermeers is.

„Ik kwam toen pas uit de gevangenis en vrees dat ik niet in topvorm was. Thans is men echter bezig ook de andere schilderijen aan een onderzoek te onderwerpen, waarvoor vijf internationale deskundigen zijn aangewezen."

De heer Van Meegeren zette nog eens uiteen, dat hij verbitterd over zijn miskenning als kunstenaar tot het schilderen der Vermeers is gekomen om wanneer het hem gelukt was ze in Nederlandse musea als authentiek oude schilderijen geplaatst te zien, de voldoening te smaken dat men dit werk van zijn hand dat hij bij verschillende kunsthandelaren heeft ondergebracht althans de erkenning gaf, die hij zelf moest ontberen......

De vijf millioen gulden, die hij voor deze doeken ontvangen heeft, had hij onhandig belegd, naar hij zeide.

AMSTERDAMSE BEURS.

De verkoop van aandelen op de Amsterdamse Beurs bleek nog onregelmatig, doch was toch iets beter dan in de afgelopen dagen het geval was. Industriëlen toonden daarbij de grootste verbeteringen (Aneta).

DE ERFENIS VOOR MINISTER FIEVEZ.

Wij lezen in „De Tijd":

Om de vraag te beantwoorden of er gesproken kan worden van „voorzetting van de opbouw van een strijdmacht", zullen we nu — voor wat het leger betreft — de inventaris opmaken van de erfenis, welke Minister Fiévez aanvaardt.

Is er reeds een organisatie opgebouwd, waarbij de doelstelling van het leger in het oog is gehouden?

Er is in Nederland een hoeveelheid troepen, zo sterk als alleen in tijden van direct gevaar. Een dergelijk direct gevaar is er niet en om te waken tegen het potentiële gevaar aan onze Oostgrens is deze troepenmacht niet bestemd. Meer dan 20.000 man, de zg. Gezagstroepen, bewaken, maar dan nog alleen aan de buitenkant, de politieke delinquenten. Wil het leger zijn taak kunnen vervullen, dan zullen deze 20.000 man moeten verdwijnen. Maar dan zal eerst de Regering het mes moeten zetten in het gezwel, dat ons volksbestaan aanvreet.

Een andere troepenmacht wordt gereed gemaakt om naar Indië te vertrekken. Het moet een Divisie worden.

De vraag rijst, of deze Divisie met haar rompslomp van staven en treinen en met haar organisatie voor het oorlogstoneel in Afrika en Europa, bij uitstek geschikt is voor een krachtig politieel optreden in Indië.

Er is nog een derde troepenmacht, zeker niet minder talrijk dan één der beide overige. Haar taken lopen uiteen van grensbewaking, mijnen- en munitie-opruiming, kader-opleiding, opleidingen voor Indië e.d. tot verpleging enz., van de andere troepen. Deze troepenmacht zal zo spoedig mogelijk verminderd moeten worden tot hetgeen volstrekt nodig is voor eventuele hulpverlening bij de orde-handhaving in het binnenland en voor enige opleidings- en proef-onderdelen voor het toekomstige leger.

Uit al degenen, die niet voor uitzending naar Indië in aanmerking komen, zal een troepenmacht voor Duitsland moeten worden gevormd.

Hoe staat het, nu met de leiding en de bevelvoering?

Als de Divisie naar Indië vertrokken is heeft de Minister van Oorlog er bijna even weinig over te vertellen als bv. zijn ambtsgenoot van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening. Deze Divisie komt in Indië met de beide, reeds eerder gevormde, lichte Divisies onder bevel van den Nederlands-Indischen Legercommandant, die zelf, als de Engelsen weg zijn, onder den (Luitenant) Gouverneur-Generaal ressorteert.

Een nauw verband tussen degenen, die de troepen vormen, opleiden en uitrusten en hem, die ze gebruikt, ontbreekt. Voor de coördinatie is geen Minister verantwoordelijk.

Een grote verdienste van Minister Meynen was het, dat in November 1945 in Nederland een concentratie in de bevelvoering werd doorgevoerd. Het leek heel mooi, dat voortaan alle troepen onder bevel van den Chef van de Generale Staf in plaats van onder vier hoge legerautoriteiten zouden staan.

Helaas offerde de Minister echter aan de blijkbaar na iedere oorlog opkomende mode om nieuwe hoge ambten te creëren. Naast den Secretaris-Generaal werd op het Departement een Chef van het Militair Cabinet ingesteld en onder eerstgenoemde werd een Adjudant-Generaal benoemd voor alle personeelsaangelegenheden. Met alle materieel-aangelegenheden werd buiten het Departement een Kwartiermeester-Generaal belast. Al deze hoge functionnarissen onder wie dus drie departementsambtenaren, werden met den Chef van de Generale Staf en den Inspecteur-Generaal — waartoe Prins Bernhard was benoemd — onder leiding van den Minister verenigd in een Legerraad. Een en ander meende men getrouwelijk van de Engelsen te hebben gecopieerd. De concentratie in de bevelvoering had tegelijkertijd vrijwel haar betekenis verloren!

Het personeelsbeleid leidde, door een ostentatief en zonder systeem doorgevoerde verjonging, gepaard aan willekeurige rangsverhogingen, tot veel verbittering. Beroeps- en reserve-officieren, zowel als onder-officieren hoorden zich herhaaldelijk door den Minister ongeschikt voor hun taak verklaren en moesten dikwijls in verband met de zuivering lange tijd wachten op......... hun indeling. Want zoals van de aanvang af te voorzien was, kon de Minister hen niet missen. Dat zij het er heus niet slechter afbrengen dan degenen, die de geschiktheid tegelijkertijd met hun (hogere) rang verkregen, is nu wel gebleken.

Den eerst later benoemden Adjudant-Generaal, die als reserve-officier geheel nieuw voor deze materie kwam te staan, kan men niet aansprankelijk achten, nadat de Minister persoonlijk zo luide zijn „mening" had doen horen.

Zowel te Londen als na de bevrijding is nagelaten het nodige kader te vormen. Met psychotechniek en enthousiasme kan men de achterstand niet inhalen.

Over de materieel-voorziening kan men na het voorafgaande kort zijn. Ook hierbij zij uitdrukkelijk vermeld, dat de eerst onlangs benoemde Kwartiermeester-Generaal niet verantwoordelijk kan zijn, als zijn voorganger, ondanks mogelijke koopmanseigenschappen, er niet in geslaagd is, het leger van materieel te voorzien. Zou laatstgenoemde, die het te Londen en na de bevrijding van reserve-kapitein tot reserve-generaal-majoor bracht, niet wel eens verwonderd geweest zijn, dat een leger zoveel materieel en van zo verschillend soort nodig heeft en dat hij er voor zorgen moest, dat het gekocht, vervoerd, verdeeld, onderhouden en opgelegd werd; een taak, welke in alle legers steeds aan uitgezochte officieren met langere ervaring werd toevertrouwd?

De conclusie welke niet verbloemd mag worden, ligt voor de hand. Met de eigenlijke opbouw moet nog begonnen worden, Minister Fiévez zal deze met krachtige hand moeten aanvatten.

Zijne Excellentie kan daarbij nog steeds rekenen op de plichtsgetrouwheid van het officierscorps ondanks de ondervonden teleurstellingen en de dikwijls grievende behandeling. Ook het onderofficierscorps zal zich door zijn moeilijke financiële omstandigheden niet laten afhouden van zijn plicht. De jonge Nederlandse soldaten zijn nog vol enthousiasme en door de oorlogsjaren gewend aan ontberingen. Mits goed aangevoerd, voldoende uitgerust en juist voorgelicht (geen hoerapatriotisme), zal Neerlands jeugd niet achterstaan bij welke soldaten ook.

Tenslotte is het Nederlandse volk een gezond en nuchter volk, dat uit zijn ogen kijkt. Daarom winde de nieuwe Minister er geen doekjes om en men zal vertrouwen in hem hebben. Nederland weet, welke erfenis hij aanvaardt.

IN PLAATS VAN KAARTEN.

HIERMEDE GEVEN

H. M. BAKKER

en

A. STOCKSCHEN

kennis van hun voorgenomen huwelijk, hetwelk zal plaats op Donderdag 8 Augustus 1946.
Receptie: Piscadera-Club, 5.30 — 6.30 n.m.

Sociale Beweging

In een vergadering van de Volksbond werd de Katholieke Sociale Actie der laatste jaren van verschillende zijden belicht; ook gaf men een overzicht van de financiële goede positie van de Volksbond.

Het congres van de onderwijzers en onderwijzeressen zal plaats hebben op Maandag 12 Aug. a.s. Op de ochtendvergadering zal Mr. J. Ellis spreken over „Jeugdcriminaliteit".

In krant en vergadering werd deze week gesproken over de noodzaak van kinder- of gezinstoeslag.

Dit onderwerp kwam naar voren, niet zozeer omdat er in de troonrede over gesproken wordt, als wel omdat een grote maatschappij deze toelagen zou hebben afgeschaft. Moeten we hier op Curaçao, deze materie dan ook niet wettelijk regelen, zo als in Nederland?

In verband met de steeds maar stijgende prijzen vroeg men zich ook af, hoe die wedstrijd tussen lonen en prijzen rechtvaardig gestopt kan worden.

Vertrustend was het voor ons deze week te vernemen, dat er in de communistische middens zeer grote „belangstelling" bestaat voor de sociale „verbetering" van Curaçao. „Caveant consules".

Naar we vernemen zal er in Febr. 1947 een katholiek sociaal congres gehouden worden in Santo Domingo, dit congres zal beschouwd kunnen worden als een vervolg op het congres van Habanna (Cuba) waar Curaçao vertegenwoordigd werd door den heer J. Kroon, voorzitter van de Volksbond en den heer Dr. Joh. Hartog, journalist.

In de afgelopen week werd de arbeidsgeschillenwet van kracht verklaard. Ondoordacht en onverantwoord gestook tot staking moet worden voorkomen.

De vereniging „San Telmo" werd uitgenodigd mee te helpen tot de vorming van een commissie van bijstand voor de inspecteur voor de haven.

C.R.K.V.

LONDENS ORKEST NAAR NEDERLAND.

Het Londens Philharmonisch Orkest zal waarschijnlijk in September een tournee door Nederland maken.

MIDDEN EN ZUID AMERIKA

VENEZUELA EN OLYMPISCHE SPELEN. GOUVERNEMENT BETAALT

Olympische delegatie.

„El Pais" (Caracas) bericht, dat de Revolutionaire Regering besloten heeft de kosten te betalen van de athletische commissie die Venezuela zal vertegenwoordigen in de Olympische spelen, die jaarlijks in de stad Barranquilla, Columbia worden gehouden. Aan deze spelen nemen alle Zuidamerikaanse landen deel.

VLIEGVELD IN CARACAS.

Venezolaans Departement van Openbare Werken betaalde de vorige maand voor de terreinen die zullen worden gebruikt voor een nieuw vliegveld in Caracas. El Universal bericht, dat het vliegveld een uitgestrektheid van 1.200.000 vierkante meters en een hangar voor 100 vliegtuigen zal hebben.

COMMENTAREN OP DE BEGROTING.

Verschillende commentaren werden geleverd op de begroting van Venezuela, die juist van kracht is geworden en Bs. 776. 109.497 beloopt. Aan alle takken van Administratie werd er meer geld gegeven. Er werden nieuwe mogelijkheden geopend, dewelke, volgens de verklaring van President Betancourt, Venezuela in staat stellen in één jaar tijd alles te doen wat de vorige Regeringen in de toekomst hadden kunnen plaatsen. Het beste er aan toe zijn de Departementen, vooral van Landbouw, en Veeteelt, Industrie en Generale Productie.

SPORT

TENNISWEDSTRIJDEN.

Vandaag, morgen en Zondag zal gespeeld worden om de De Lima-cup. De wedstrijden vangen aan om 16.15 uur op de banen van de Sportclub Juliana. Vandaag spelen Martinus — Regales; morgen Pietersz — Jessurun en Zondag spelen de beide winnaars tegen elkaar.

KAMPIOEN HALF. ZWAARGEWICHT VAN NEDERLAND.

Na een buitengewoon hard gevecht is Willy Quentemeier uit Enschedé er in geslaagd het kampioenschap half zwaargewicht te veroveren op den titelhouder Jo de Groot uit Rotterdam. Quentemeier won tenslotte op punten omdat de Groot zijn in de eerste drie ronden opgelopen achterstand niet geheel weg wist te werken. Dit doet niets aan het feit af, dat de technisch betere bokser verliezer werd.

Jan Nicolaas bokste een verbluffend goede partij tegen zijn uitdager Lagrand.

Harry Bos (Amsterdam) won zijn eerste wedstrijd als beroepsbokser op punten van Deurio (Den Haag).

Lefèbre (Amsterdam) won in de derde ronde van de Pauw (Den Haag), die door een neusblessure moest opgeven.

Hoogstraten (Amsterdam) won op punten van Sprenkels (Den Haag).

S.V.B. NAAR DEMERARA DEMERARA.

De Surinaamse Voetbalbond heeft uit Demerara een uitnodiging om dit jaar over te komen voor een serie wedstrijden. Het vorig jaar moesten de Engelse gasten hier tegen Suriname afleggen.

Woensdag aanstaande vergaderde het bestuur om een beslissing te nemen. Naar wij vernemen zal de uitnodiging worden aangenomen. De gastheren hebben geen tijdstip vastgesteld, zodat wij kunnen beslissen wanneer zij aan de uitnodiging gevolg zullen geven.

ARUBA

BEKENDMAKING

Ingevolge artikel 74 lid 3 en 4 der „Onteigening:-verordening" wordt hierbij bekend gemaakt, dat de Commissie bedoeld bij artikel 74d lid 1 van voormelde verordening benoemd bij gouvernements - beschikking van 9 Juli 1946 no. 4955a, teneinde aan te hooren de bezwaren der belanghebbenden tegen het plan volgens hetwelk het Gouvernement van Curacao voornemens is eenige perceelen bekend gemaakt in de Beurs en Nieuwsberichten en de Amigoe di Curacao van Vrijdag den 12n Juli 1946 - in het belang der volkshuisvesting te onteigenen zitting zal houden op MAANDAG, 19 AUGUSTUS 1946 in de RAADZAAL en wel van 4 tot 6 uur des namiddags.

De Gezaghebber van Aruba,
Mr. L. C. Kwartsz.

2-1

Prins Bernhardschool

St. Nicolaas - Aruba

De aangifte van leerlingen is opengesteld op 4 en 6 September van 8 - 11 uur bij het Hoofd der School.
De aanstaande leerlingen moeten op 1 September den leeftijd van zes jaar hebben bereikt.
Ouders of voogden worden verzocht geboortebewijzen of trouwboekjes en vaccinatiebewijzen mede te brengen.

De Gezaghebber van Aruba,
Mr. L. C. Kwartsz.

5-1

Kerkgeschiedenis van Curaçao.

1742 - 1776

door

W. M. BRADA.

Na het vertrek van Pater Gambier bleef Curaçao niet zonder priester. De bisschop van Caracas stuurde Dr. Antonio Navarro (25 Febr. 1758) die reeds vroeger (?) hier was gekomen. Deze geraakte verwikkeld in een proces om een slavin. De vermeende eigenaar had den priester op eigen gezag reeds stokslagen toegediend. Navarro was het Nederlands niet machtig. In 1763 stierf hij.

Altijd bleef men zorgen voor Curaçao, ondanks al die tegenkampingen. 30 April 1759 (en niet 1755, gelijk Hamelberg meent, of Archief Aartsbisdom Utrecht, deel 9 blz. 365) arriveert Theodorus ten Oever, afkomstig uit Arnhem, Kapelaan in Hervelt.

Men vraagt zich nu natuurlijk wel af, welke moeilijkheden deze priester ondervond. In 1765 is er tumult onder de inlandse bevolking „tot op de trap" van zijn huis waar een vrouw bescherming zocht. Er zijn verwikkelingen met de kerkmeesters, omdat hij een kelk verkocht had. (April 1759).

Over een poortje dat hij had laten afbreken heeft hij een proces dat zo hoog liep, dat het zelfs in Nederland moest gevoerd worden. Ten Oever benoemde er een Amsterdamsen advocaat voor. Verder wordt hij opgeroepen om een hypotheek te betalen, etc. Zorgen te over.

Er komt in het doopboek in deze tijd ook nog een andere hand voor dan die van Ten Oever, misschien van een pater Domingo Lasco la Vega. Wij vinden althans in een stuk 21 Febr. 1761 1761 een legaat voor hem vermeld. Nog andere priesters zijn er in deze tijd op Curaçao. Zo was er op de plantage Hato (er staat eigenlijk Hatto) een priester van de Franse natie met de naam van Bernard. Hij was naar Curaçao gekomen, om te genezen van een kwijnende ziekte. Ons is onbekend waarom de man daarvoor Curaçao had uitgekozen. Hij woonde op de plantage Hato, de plantage, die het eigendom was van de gouverneurs en waar de gouverneurs konden uitrusten van de vermoeienissen van hun ambt. De man is dus wel heel vriendelijk ontvangen, dat hij daar mocht rusten in het rusthuis van den gouverneur zelf.

Hato was de plantage waar de eerste grote opstand had plaats gehad in het jaar 1750. Misschien was de tegenwoordigheid van een priester een middel om de orde te handhaven?

De man was nog maar kort op Curaçao, toen hij overleed. Hij stierf 29 Oct. 1765.

Veel zielzorg zal deze man in die korte tijd ook niet hebben kunnen oefenen. We weten niet waar hij begraven werd. Volgens van Meeteren in zijn studie over de kerkhoven op Curaçao in „Geschiedkundige Opstellen" (1943), is er op de plantage Hato nabij de bronnen een begraafplaats, misschien ligt Pater Bernard daar begraven. We zullen hem maar rustig laten rusten tot de jongste dag. Wie weet nog iets over deze figuur?

De kronieken van Santo Domingo of Guadaloupe zullen zijn naam wel kennen.

Gouverneur Jacob van Bosvelt (1761—1762) woonde ook op Hato, zo althans lezen we in een brief van 19 April 1762.

Pater Bernard trof als gouverneur op Curaçao een Fransman, Jean Rodier gehuwd met Ana Ellis. Hij trof dus een landgenoot als gouverneur en misschien gaf dat meer contact, zodat de gouverneur toestond dat pater Bernard zich op Hato kon vestigen.

In Febr. 1769 lezen wij, hoe een Spaanse priester Juan de Vicannes, hier ziek te bed liggend, alles vermaakt aan zijn kostvrouw, vragend om een eerlijke begrafenis bij zijn dood.

Van 1761 tot 1772 was op Curaçao werkzaam een Pater Dominicaan. Hij had de mooie naam Domingo Lasco de la Vega. Hij noemt zich in de gouvernementsstukken heel deftig „apostolisch missionaris van de gantsche West-Indië". Wat de geschiedenis over hem heeft kunnen achterhalen geven we hier weer.

Het was blijkbaar een Spaanse Dominicaan, alschoon ons niet bekend is van welke „Provincie" hij dan wel lid was.

Op last van de congregatie van de propaganda te Rome had de bisschop van Caracas zijn zorgen ook weer over Curaçao uitgestrekt en zo vond pater de la Vega op Curaçao den Venezolaansen priester Navarro.

Misschien was hij zelf ook wel door den Bisschop van Caracas uitgezonden om pastoor Navarro bij te staan, daar deze een ziekelijke man was, wiens parochie eigenlijk aan de overkant lag op de Venezolaanse kust. In het jaar 1761 kreeg de kerk van Curaçao een legaat van de weduwe van kerkmeester Anthoni Slijk en gaf deze weduwe bovendien nog een legaat voor pater la Vega „zich alhier bevindende". Misschien mag uit dit feit worden afgeleid, dat hij reeds enige tijd hier bekend was op Curaçao door zijn werken onder de mensen. Het gouvernement maakte bezwaar, dat het legaat van 200 pesos aan hem werd uitbetaald. Het schijnt, dat pater de la Vega toch geen vaste aanstelling voor Curaçao heeft gehad, althans in een request, dat door enkele personen (2 Mei 1761) naar de gouverneur gezonden wordt spreekt men over hem als „de Spaanse pater, die hier als passant is."

Er was weer een priester uit Holland aangekomen, doch de man was totaal niet voor zijn taak berekend, zodat pater la Vega maar op Curaçao bleef en al het werk deed, vooral de bedieningen in de cunucoe's. Dag in dag uit trok pater la Vega dus het eiland rond en hij deed dit werk „ter liefde God's", schrijven bovengenoemde personen in hun request aan den gouverneur. Bij gebrek aan een kerkelijke overheid liepen de mensen ook de katholieken maar met hun kerkelijke zaken naar den almachtigen gouverneur.

Pater de Vega had nog meer reden, om op Curaçao te blijven toen bovengenoemde pastoor Navarro kwam te sterven. We zien de naam van pater la Vega in de stukken behandelende de nalatenschap van pastoor Navarro, hij moet zelfs een verklaring afleggen, wie de boodschaploper was voor den pastoor.

Er waren zeker quaesties over rekeningen? Misschien had hij in het huis van pastoor Navarro gewoond, deze woonde in het huis Carthagena (gelegen naast het St. Elisabeth Hospitaal). Als er dan eindelijk in het jaar 1768 weer een priester komt uit Nederland om pastoor te worden van de St. Anna dan nog blijft hij op Curaçao. De priester, die uit Holland kwam was de pater conventueel Maubach, die het oude St. Annakerkje afbouwde. Curaçao heeft veel offers gevraagd. Een jaar later was ook deze pastoor gestorven, en verschijnt de hand van la Vega weer in het doopboek. De man was op doorreis, doch heeft Curaçao niet meer kunnen verlaten.

De godsdienstige toestand was in die tijd slecht. Volgens de protestantse kerkenraad ook was de godsdienstige en morele toestand op het eiland rond 1770 „deerniswekkend." Hoe kon pater la Vega dus vertrekken?

Langzaam was hij oud en gebrekkig. De katholieken van Curaçao schreven daarom op 26 Maart 1772 een lange brief naar de aartspriester van Holland om toch een priester te zenden. Pater de Vega zeggen ze in hun brief is een oud man, hij kan niet meer regelmatig de H. Mis lezen op Zondagen. Ze kunnen bij hem ook niet biechten, want ze zijn niet allen de Spaanse taal machtig.

Hier steekt wel wat overdrijving in, want een Curaçaoenaar is die taal spoedig machtig en kan zich daarin al heel spoedig verstaanbaar maken. Er komen wel veel priesters voorbij schrijven ze. Curaçao was een rustplaats op de route van veel boten, doch die priesters, die hier „dagelijks" langs komen, zijn allen Spanjaarden. Ze willen niet als Spanjaarden beschouwd worden „wij zijn Nederlanders". Misschien waren de ondertekenaars van de brief mensen die uit Nederland gekomen waren. Voor pater la Vega was het natuurlijk niet prettig te horen dat ze hem als afgeleefd beschouwden. In Maart van 1772 ging de brief naar Holland, en in Augustus kwam hij plotseling te sterven. Men heeft gemeend aan de gele koorts. Een Spaanse priester deed officieel mededeling van zijn dood aan den gouvarneur en de raad.

Tien jaar lang was de man voorlopig op Curaçao, al invallende en helpende bij het priestergebrek. Misschien was het een man, die zijn hele leven ergens als missionaris had gewerkt in Zuid Amerika en die op de terugreis naar zijn vaderland Curaçao zag en het niet meer wilde verlaten, om althans een beetje te helpen om die, deerniswaardige" religieuse toestand te verbeteren. De naam zal nog wel eens opduiken uit de archieven en beter dan nu nog zullen we zijn werken voor Curaçao begrijpen.

De Kerkgeschiedenis van Curaçao is ontegenzeggelijk tragisch. Hoeveel mensen gaven hun leven voor Curaçao: nauwelijks gekomen stierven ze reeds.

Een van hen was Pastoor Maubach. Hij kwam op Curaçao in 1768 en...het jaar daarop stierf hij reeds. Hij begon zijn doopboek op 14 Februari 1768, doch hij zou het niet vol schrijven.

Hij zag dat er veel werk op Curaçao was en zond daarom een brief naar den nuntius van Brussel om nog twee assistenten te krijgen en inderdaad kwamen er later twee priesters naar Curaçao een zekeren pastoor Arnoldus de Bruyn en en pater Jacobs een Dominicaan.

„De man werd op allerlei manieren lastig gevallen door een zekeren Conquet, die meende dat hij den pastoor allerlei bevelen kon geven; zo eiste hij van den pastoor, dat hij de vespers zou zingen. Hij liet zijn stoel naar de kerk dragen (dragen dat deed hij niet, daar was hij te hoog voor) en liet de stoel vcor de dichte deur zetten. De gouverneur kwam gelukkig tussenbeiden en gaf hem een berisping.

Pastoor Maubach heeft nog het geluk gehad de St. Annakerk te kunnen afbouwen. De kerk was toen een heel stuk kleiner als de St. Annakerk van nu, doch men was er reuze blij mee, dat kunnen we b.v. lezen in een brief, die men naar Holland schreef in 1772: „Wij hebben" zo heet het in die brief, „een geproportioneerde kerk, ja de mooiste van het gehele Eyland van Curaçao voorsien met een nieuwe orgel, nogtans van eene goede organist ontbloot". U ziet, men kon goed opscheppen. In die tijd immers kon een kerk al heel gauw de mooiste zijn. De stijl is ook mooi en wat nu fout is, dat mocht men vroeger schrijven zo b.v. „voorsien" met een s en niet met een z.

De kerkelijke toestand was in die tijd diep treurig. De hulp van de twee gevraagde kapelaans kwam nog niet opdagen dat zou nog jaren duren. Wel had hij steun aan den Spaansen Pater Domingo Lasso de la Vega. We weten niet waaraan de man stierf, misschien was het gele koorts. Een jaar heeft hij gewerkt, doch zijn leven voor Curaçao gegeven. We mogen de geschiedenis van Curaçao niet vergeten.

Pastoor Maubach was een pater Franciscaan, een conventueel. Misschien dat de archieven van die orde in België en Nederland ons nog wat kunnen vertellen over hem, zodat we beter zullen zijn ingelicht over zijn leven, en het offer dat hij bracht door zijn land te verlaten.

Ons werd reeds bericht, dat zijn naam niet voorkomt op de lijst der paters, die lid waren van de Luikse en de Keulse provincie der orde der Capucijnen. Zij naam is toch kennelijk echt Germaans.

Van zijn kortstondig leven als missionaris staat vermeld, dat hij zijn ambt wel heeft waargenomen, „alle fouten en misbruiken, die er al reeds waren heeft zoeken uit te bannen en weg te nemen."

Na Maubach werkt hier de Vlaamse saeculiere priester Arnoldus de Bruyn.

Hij was geboren in Waspik, een dorp in Noord-Brabant (Coppens „Nieuwe beschrijving van het Bisdom Den Bos") en studeerde aan de Universiteit van Leuven. Hij bood zich aan voor de missie van Curaçao, daar men niemand kon vinden, om naar dat eiland in de West te gaan.

Hij was met den internuntius in Brussel overeengekomen, dat er in Holland een fonds zou gemaakt worden, waaruit men de kosten voor de missie van Curaçao zou kunnen dekken, en tevens zouden hem na verloop van tijd twee medehelpers worden toegezonden „daar de oogst der gevigen zeer groot was, doch de arbeiders weinig."

Curaçao had zich uitgebreid en volgens een telling der huizen onder gouverneur Rodier verrichte in het jaar 1774 waren er aan de overzijde van de haven, dus aan de Otrabanda-kant een 300 tal huizen.

Men leefde op Curaçao in een weelde tijd, want er werd grof geld verdiend door leveranties aan de opstandige Amerikanen in het Noorden.

In dat jaar 1773 kwam prefect de Bruyn aan, in Juli begint hij de doopjes in te schrijven. Geheel alleen was hij toch niet, want we lezen van twee priesters, die er in die dagen waren, nl. pater Johannes Antonius Aquino en pater Emmanuel Blanco, waarschijnlijk voorbijtrekkende priesters, of priesters uit andere gebiedsdelen. Veel hulp kon hij er toch niet van verwachten, want de gouverneur Rodier had een nieuw reglement gemaakt voor de geestelijken, waarin hij bepaalde artikel 4. „De priester zal geen vreemde priesters herbergen dan met voorkennisse van den wel Ed. Achtb. Heer Gouverneur en zal zoo min moogelijk den dienst door eenen vreemde priester laaten doen."

Er was dus in die dagen een zeer grote macht in handen van den gouverneur gelegd, zodat hij zich ook met het geestelijke bemoeide. Men kan hierbij opmerken, dat verschillende missstanden in die tijden een verklaring daarvoor zijn.

In het jaar 1774 kreeg prefect de Bruyn zijn eerste medehelper nl. de pater Dominicaan Guillelmus Jacobs. De kapelaan kwam plechtig in de St. Annakerk ontvangen en wel een 3000 mensen waren op de been. De kapelaan kwam bij den prefect inwonen, doch in het zelfde jaar schrijven de kerkmeesters een brief naar den gouverneur en met goedvinden van den pastoor vragen ze daarin voor den kapelaan een huis te mogen bouwen, maar de geestelijkheid moet het betalen. Jammer was het dat de financiële positie tussen prefect en kapelaan niet beter geregeld was, zodat acobs een brief naar den gouverneur meende te moeten schrijven.

De komst van den nieuwen kapelaan moet de pastoor-prefect verblijd hebben, doch de financiële hulp uit Brussel kwam niet.

De kerkekas was niet erg vol, zodat de tafel van de pastoor, nu voor twee personen, wel erg schraal geweest moet zijn. De kapelaan maakte er een grapje over en zei tegen den koster, dat de koster meer verdiende dan hij zelf als kapelaan.

Deze grap viel bij den pastoor niet in goede aarde. De pastoor was trouwens ook niet te spreken over de brief naar den gouverneur, hij vond, dat pater Jacobs niet bij de gouverneur had moeten klagen.

De komst van den kapelaan gaf den prefect dus nog verdriet.

Prefect de Bruyn heeft mooi werk verricht op Curaçao. In de eerste zes maanden, dat hij op Curaçao was doopt hij reeds 460 personen, waaronder 31 volwassenen. Het doopboek over de jaren 1774—1778 is in het koloniaal archief in Den Haag (hoe is het daar toch terecht gekomen?) zodat we zijn verdere werkzaamheid niet kunnen nagaan. De man heeft het zwaar gehad wellicht, hij stierf althans reeds op 29 Sept. 1775.

Curaçao was wel ongelukkig, nu had men eindelijk eens een pastoor en een kapelaan voor de drie eilanden en nu waren er moeilijkheden en tot overmaat van ramp sterft de pastoor reeds in het tweede jaar van zijn komst.

Gelukkig namen de Paters Franciscanen in 1776 de zorg voor de missie van Curaçao op zich dank zij de goede zorgen van Mgr. Ignatius Busca nuntius te Brussel.

Het archief van de nuntiatuur moet denken wij, veel stukken bevatten, die voor de kerkgeschiedenis van belang zijn en die ons nog beter de ijver maar ook het verdriet van prefect de Bruyn zullen doen kennen, en dan ook weten wij misschien beter te verklaren, hoe of het mogelijk was, dat de katholieke Curaçaoenaars hun priesters ofschoon ze zelf een goede tijd doormaakten niet uit de financiële moeilijkheden geholpen hebben.

Pater Guillelmus Jacobs betrok de pastorie na de dood van zijn praefect, doch ook hij moest de arbeid opgeven en vertrok naar St. Eustatius en Martinique. In Jan. 1777 is hij nog op Curaçao en eist hij iets uit de boedel van wijlen prefect de Bruyn. De paters Franciscanen waren toen reeds aangekomen. Pater Jacobs zou in 1789 op Martinique gestorven zijn, doch dit staat niet vast. Hij was in Antwerpen geboren.

In hun brief aan den aartspriester van Holland hadden de katholieken van Curaçao moeten schrijven, dat hun nieuwe kerk „voorzien was van een nieuwe orgel, nogtans van eene goede organist ontbloot" welnu pater Jacobs was in het klooster van Antwerpen altijd de organist geweest, doch daar op Curaçao kon hij wel treurmarsen spelen. Moeilijkheden met zijn pastoor, een moeilijk bestaan, en bovendien ging een obscuur element Willem van der Heyden hem bij den nuntius in Brussel bekladden. De paters Franciscanen schreven dat dit „obscuur element", die vroeger eens Italië bezocht had en met zijn Italiaans den nuntius inlichtte een gemeen type was. Zij staan in voor het goede leven van pater Jacobs.

Volgens den archivaris van de Dominicanenorde in België moet pater Jacobs in het jaar 1789 op Curaçao gestorven zijn, de man zal zich wel vergissen, er is geen enkel bewijs voor, dat pater Jacobs nog op Curaçao bleef. De man zal wel bedoelen: „pater Jacobs, die missionaris op Curaçao was, stierf in het jaar 1789".

We denken, dat pater Jacobs, nu niet met zo heel veel plezier aan Curaçao heeft teruggedacht.

Gezien de vele moeilijkheden, die hij op Curaçao ondervond heeft pater Jacobs natuurlijk niet heel erg opgewekte brieven naar zijn oversten in België gestuurd, en zo kunnen we best begrijpen, dat de paters Dominicanen, die in het jaar 1749 reeds wegens gebrek aan krachten hadden moeten weigeren de zorg voor Curaçao op zich te nemen, nu ook niet erg enthousiast werden voor de missie van Curaçao. Er was bij hen nog steeds gebrek aan krachten, zodat de nuntius de paters Franciscanen vroeg om te proberen wat de paters Jezuïeten niet konden, en de paters Dominicanen nog niet konden nl. zorgen voor Curaçao. Het werk van prefect de Bruyn en Pater Jacobs werd in het jaar 1776 door drie Paters Franciscanen overgenomen. De toekomst van Curaçao leek verzekerd.

Wat de verhouding tot de Staat betreft: Wij zien dezelfde ruime toepassing der plakkaten als vroeger; het aantal katholieke kooplieden is nog aanmerkelijk groot. Opmerking verdient dat in 1753 het trouw reglement werd ingescherpt „geen van de Roomse geestelijkheid of van enige sekten zo ze moge genaamd zijn, zullen ondervinden iemand in ondertrouw op te nemen of te hertrouwen". Ontslag en verbanning zullen volgen. Hoe dan het Sacrament des Huwelijks toe te dienen? Er zijn dan ook geen trouwboeken aanwezig. De houding van het gouvernement was trouwens ook niet zo breed, dat niet in 1762 het volgende bevel afkwam: „als leden der raad zijn toegelaten, die van de voornaamste en vroomste ingezetenen, doende professie van de gereformeerde religie". De katholieken waren dus uitgesloten.

Een dominee Rasvelt klaagt ook over te veel invloed van de staat in kerkelijke zaken. Deze dominee was op Curaçao van 1738—1757.

In 1770 komt er een resolutie, dat katholieken niet meer op het protestantse kerkhof mogen begraven worden, tenzij zij blank zijn.

Nog een ander bericht geeft een indirecte verhouding te zien: „De capucijnen-missie in Venezuela had veel te lijden van de Caraïben: zij overvielen de vreemdzame woonplaatsen der Christen-Indianen, vermoordden de mannen en voerden de vrouwen en kinderen als slaven weg. Het ergste werd deze plaag, toen in het jaar 1761 de Hollanders aan de Caraïben wapenen schonken en hen gebruikten tot vernietiging der Spaanse kolonie. (cf. Het missie-werk 1928 „De Oude Capucijnen Missies in Guyana" door Pater Jucundus pag. 153 env.)

In het jaar 1770 verscheen het werk van Abbé Raynal over de kolonisatie der Europese mogendheden. Het is een slecht boek, doch dat belangstelling vroeg voor de sociale wantoestanden, zoals die hier ook in de Nederlandse kolonie bestonden.

Nadere gegevens over dit droeve tijdvak zijn zeer welkom. Veel dient nog te worden opgehelderd.